

לגוי — ממשנתנו:

והמוכר לו — את עובר חמורו — אף על פי שאינו רשאי, ולא נזכר במשנה שפליג רבי יהודה לומר שרשאי הוא למכור את עובר חמורו, הרי משמע שמודה בזה רבי יהודה.

דוחה הגמרא: וליטעמיך שאתה מוכיח מהשמטת המשנה שמודה רבי יהודה באמור במשנה, הרי "המשתתף לו, והמקבל ממנו, והנותן לו בקבלה"⁽¹²⁾ הנזכרים במשנתנו שפטורים הם מן הבכורה, דלא קתני במשנה שחולק על זה רבי יהודה ומחייבו בבכורה, הכי נמי דלא פליג [וכי לא נחלק בזה רבי יהודה], והרי רבי יהודה מחייב שותפות גוי בבכורה?!

אלא ודאי מודה אתה דפליג רבי יהודה באלו ומחייב הוא בבכורה, ומכל מקום לא קתני לה בהדיא במשנתנו; ואם כן הכא נמי — במכירת עובר לגוי — יש לומר דפליג רבי יהודה על מה ששינוי "אף על פי שאינו רשאי", ומכל מקום לא קתני לה בהדיא במשנתנו.

תא שמע — שאוסר רבי יהודה מכירת עובר לגוי — מהא דתניא:

בכור בהמה טהורה כשהוא תם נותנים אותו

[שעושה מלאכה בשבת]⁽¹¹⁾ עגלים וסייחים שלמין ושבורין.

רבי יהודה מתיר בשבורה שאינה ראויה למלאכה, בן בתירא מתיר בסוס שעומד לרכיבה ולא למלאכה.

איבעיא להו [נסתפקו בני הישיבה]:

עובר — שאף הוא אינו ראוי למלאכה — מה לי אמר רבי יהודה? האם מתיר הוא למוכרו לגוי כמו שבורה? וצדדי הספק הם:

האם טעמא דרבי יהודה התם — גבי שבורה — דשרי, הוא רק משום דשבורה היא ואינה ראויה למלאכה, ואם כן הרי עובר נמי [כמו] שבור הוא.

או דילמא: מה שאינה ראויה למלאכה לבד אין די בזה, שהרי יש לגזור אטו שלימה, ורק שבורה מתיר רבי יהודה משום דלאו היינו אורחיה [אין דרך בהמה להיות שבורה] ודבר חידוש הוא, ולא יבואו להחליפה בשלימה; אבל עובר כיון דהיינו אורחיה [כך דרכו ואין זה דבר חידוש], כאילו לאו שבור הוא, כלומר, אינו דומה לשבור, ומשום שיש לגזור בו אטו שלימה מה שאין כן בשבורה?

תא שמע — שרבי יהודה אוסר מכירת עובר

11. טעם האיסור מסקינן בגמרא שם טו א: "גזירה משום שכירות [שישכיר לגוי, ותעשה מלאכה בשבת] ומשום שאלה, ומשום נסיוני", ונסיוני, היינו דפעמים שימכור לגוי סמוך לכניסת השבת, ויאמר לו הגוי, בוא ונסה אותה, ותשמע הבהמה את קולו של המוכר ותלך מחמתו, וכשהיא טעונה משא, הרי זה נמצא

12. מלשון הגמרא שהביאה יחד עם "והמשתתף לו", גם "והמקבל ממנו והנותן לו בקבלה", משמע שרבי יהודה חולק גם על אלו ומחייבם בבכורה. והנה גבי נותן לו בקבלה, פשיטא